

27. *Prihod Turkov v Evropo in na slovensko zemljo.* „Besednik“, III., 1871.
28. *Razmišljeni Juri.* „Besednik“, III., 1871.
29. *O petelinčku.* „Besednik“, III., 1871.
30. *Povabljeni gost.* „Besednik“, III., 1871.
31. *Ofero.* (Španjolska legenda.) „Besednik“, V., 1873.
32. *O naučnem slovníku v mali obliki.* „Slovenski Narod“, I. 1870.
33. *Historično-geografično društvo.* „Slovenski Narod“, I. 1873.
34. *Hohenwarti.* „Slovenec“, I. 1873.
35. *Furlanski arhivi in naša zgodovina.* „Slovenec“, I. 1874.
36. *Ahasver ali večni Jud.* „Slovenec“, I. 1874.
37. *O starološki fari (na Kočevskem). Zgodovinska črtica.* „Danica“, I. 1874.
38. *Sveto leto na svetinjah.* „Danica“, I. 1875.
39. *Na Dobraču.* „Zora“, I., 1872.
40. *Žiga Herberstein v Moskvi.* „Zora“, I., 1872.
41. *Dva umetnika.* „Zora“, II., 1873.
42. *Nesrečni pesniki.* „Zora“, II., 1873.
43. *O španjolskem gledišču.* „Zora“, II., 1873.
44. *Narodna bramba za časa turških bojev.* „Zora“ IV., 1875.
45. *Gospodje Višnjagorski.* „Vestnik“, I., 1873.
46. *Slovenščina v Kočevskem narečju.* „Vestnik“, II., 1874.
47. *Kritika: Opis jugoslavenskih novaca, profesorja Sime Lubiča.* „Vestnik“, III., 1875.
48. *Spominska svetinja kranjskih stanov iz l. 1600.* Narodni koledar Mat. Slov. I. 1868., str. 50—52.
49. *Spominska svetinja kranjskih stanov 1790. l.* Narodni koledar Matice Slovenske I. 1869., str. 34—35.
50. *Cesar Leopold I. v Ljubljani.* Nar. koledar I. 1869., str. 36—46.
51. *Svetinje škofov ljubljanskih.* Letop. I. 1869., str. 84—86.
52. *O kmečkih puntih sploh in o uporih 1573. l. posebej.* Letopis I. 1869., str. 97—110.
53. *Letopis mesta Kranjskega (1788—1870).* Letopis I. 1870., str. 91—128.
54. *Turški boji v XV. in XVI. veku s posebnim ozirom na Slovence.* Letopis leta 1871., str. 1—159. Ta spis je izšel tudi v posebni knjigi.
55. *Doneski k zgodovini Kranjskih mest. I. Radolice.* Letop. I. 1872.—73., str. 3—12.
56. *Doneski k zgodovini samostana Velesovskega.* Letopis I. 1872.—73., str. 18—32.
57. *Doneski k zgodovini Kranjskih mest. II. Kočevje.* Letopis I. 1874., str. 75—102.
58. *Regeste iz doslej še ne natisnenih, Kranjsko zgodovino zadevajočih rokopisov.* Letopis I. 1874., str. 180—189.
59. *Doneski k zgodovini Kranjskih mest. III. Kamnik.* Letopis I. 1876., str. 125—144.
60. *Numizmatični spominki iz l. 1848. in 1849.* Letopis I. 1876., str. 154—160.

V rokopisu hrani „Slovenska Matica“:

61. *Pregovori in reki*, I. zvezek različnih v abecednem redu.
62. *Pregovori in reki*, II. zvezek vremenskih posebej.

Jesenska v Sibiriji.

Oj lobodi, oj lobodi,
Spejte na jug;
Rad i jaz bi šel od todi,
Bil bi vaš sodrug.

Kakor vi leteč v višini
Hitel bi vesel,
Hrepenč po domovini
Bi od tal se vspél.

Palme ljubko šepetajo
Z listjem kraj morjá,
Valčki morski tam šumljajo,
Mene ni domá . . .

Solnce zlato tam obseva
Góro, gaj, raván,
Duh moj pa po domu zeva,
Daleč sem prognán.

Tam sem skakal, tam sem tekal
Zdrav, vesel in prost;
Vrag pa mi je rano vsekal:
Zdaj sem robstva gost . . .

Hrepeneč se le oziram
Tje na dom, na jug,
Solzne si oči otiram,
Jok mi je sodrug.

To Sibirijo prokleta
Močim sè solzó.
Čakam dolgo na osveto:
Menda je ne bo.

Dajte krila mi, lobodi!
Kličem dan in noč,
Da mi bo domov od todi
Z vami iti moč.

Smrt, kaj roka tvoja čaka?
Hiti me končat!
Enkrat stri me, siromaka,
Ne pa tisočkrat!

Anton Hribar.

Gospa s pristave.

(Zgodovinski roman. — Spisal I. Kraljev.)

(Dalje.)

Herman ni bil ob onem času več komisar Albrehtov, ampak — deželni glavar kranjski. Kako čudno družni pogostoma usoda razne ljudi! Zdelo bi se, kakor da je Hermana vodila pot vseskozi prav za Virido. Seveda ni imel kot deželni glavar take službe, kakoršna je dandanes služba in čast istega imena, marveč je bila mnogo višja čast, poleg katere je imel tudi veliko oblast, tembolj, ker jo je lahko podpiral s svojim mogočnim mečem. To se je kmalu čutilo po Kranjskem; nemirneži, roparski vitezi, slaboglasni postopači so kmalu čutili, da ima dežela krepkega gospodarja.

Spomin na Virido mu je oživel sedaj še bolj, ko je živel večkrat v njeni bližini. Tudi obiskal jo je nekaterikrat. Zdela se mu je s svojo visoko postavo, s svojo preprosto dolgo obleko, z bledim, a neizrekljivo milim obličjem kakor angel z višave. Neka neumevna moč ga je vlekla k njej, in prav to je blago in uspešno delovalo na njegovo trdo, neupogljivo, celo nekoliko kruto naravo.

Viridini sinovi so rastle na dunajskem dvoru in se pripravljali za vladarska opravila. Odkar se je ločila mati od dvora, ponehalo je nekoliko medsebojno občevanje njeno in sinov, a ne dolgo. Kako bi tudi na bili spoznali krivice, ki se je bila zgodila materi! Prosili so jo odpuščanja in jo vabili iz samote nazaj, toda Virida je bila trdna: česa naj bi iskala med svetom? Vzgajati sinov ni mogla, torej ji je ostalo samo to, da je molila zanje in jih spominjala Boga. To se je pa dalo storiti najbolje v samoti in s pismi.

Stric Albreht je imel vlado v rokah in jo trdno držal, kakor bi se zanjo bal. Niso mu je pa vzeli iz rok stričniki, ampak smrt.

Albreht III. je umrl leta 1395. in zapustil mladoletnega sina Albrehta IV. To je bilo za Leopoldove sinove čisto nepričakovan dogodek. Postali so ne samo samostojni, ampak celó postavni varuhi svojega mladoletnega bratranca. Urno so se polastili vlade in gospodarstva in vzeli mladega Albrehta v svoje varstvo. Marsikaj bi bil moral pretrpeti od njih, in pristrigbi bi mu bili njegovo posest, kolikor bi se bilo dalo, ko bi se ne bili razdvojili med seboj. Vojvodu Viljemu kot najstarejšemu niso pustili drugi bratje samemu gospodariti; nastal je prepir in že je pretela vojska. Na drugi strani tudi avstrijski deželni stanovi niso pustili mladega vojvoda preveč pritiskati; postavili so se v bran in skoro bi bilo prišlo do upora. Ko so to videli vojvoda Viljem in njegovi bratje in spoznali nevarnost, da se utegne celó Luksemburžan vtakniti v te prepire, udali so se hitro. Po imenu je sicer vojvoda Viljem ostal gospodar, a v resnici so se morali umakniti z Dunaja in svojemu bratranču še povrhu odstopiti Kranjsko k prejšnjim deželam. Tako se je hitro preminjalo dvorno življenje na Dunaju, kjer je nekdanj Virida sanjala o bodoči mogočnosti. Tudi vdove Katarine že davno ni bilo več tukaj. Omožila se je bila vdrugeč in zapustila domačijo.

Kot samostojni možje so delali Viridini sinovi tudi sami za svojo srečo in hodili po raznih potih. Viljem se je nesrečno poročil z Ivano, kraljično ogersko: umrla mu je, predno sta prišla skupaj. Imel je ta udarec za šibo božjo, zato je sklenil iti v sveto deželo na božjo pot,